

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2021/1678

z 29. apríla 2021

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolútoriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku Shift2Rail za rozpočtový rok 2019

EURÓPSKY PARLAMENT,

- so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolútoriu za plnenie všeobecného rozpočtu spoločného podniku Shift2Rail za rozpočtový rok 2019,
  - so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,
  - so zreteľom na stanovisko Výboru pre dopravu a cestovný ruch,
  - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0111/2021),
- A. keďže spoločný podnik Shift2Rail (ďalej len „spoločný podnik“) bol zriadený v júni 2014 na obdobie 10 rokov nariadením (EÚ) č. 642/2014;
- B. keďže zakladajúcimi členmi sú Európska únia zastúpená Komisiou a priemyselní partneri z odvetvia železničnej dopravy (kľúčové zainteresované strany vrátane výrobcov železničných zariadení, železničných podnikov, manažérov infraštruktúry a výskumných stredísk), pričom sa na spoločnom podniku môžu zúčastňovať iné subjekty ako pridružení členovia; keďže príspevky členov iných ako Únia by sa nemali obmedzovať len na krytie administratívnych nákladov a spolufinancovanie potrebné na vykonávanie výskumných a inovačných činností, ale mali by sa vzťahovať aj na doplnkové činnosti;
- C. keďže hlavnými cieľmi spoločného podniku je prispieť k dosiahnutiu jednotného európskeho železničného priestoru a zvýšiť atraktivnosť, konkurencieschopnosť, udržateľnosť a integráciu európskeho železničného systému tým, že sa okrem iného uľahčí prechod z cestnej a leteckej dopravy na železničnú dopravu;
- D. keďže spoločný podnik začal samostatne fungovať v máji 2016;

Všeobecne

1. konštatuje, že Dvor audítorov vo svojej správe o ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rozpočtový rok 2019 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) uvádza, že ročná účtovná závierka vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu spoločného podniku k 31. decembru 2019, a že výsledky jeho operácií, jeho peňažné toky a zmeny v jeho čistých aktívach ku koncu daného roka sú v súlade s jeho nariadením o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie; konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov sú príslušné operácie vo všetkých významných hľadiskách zákonné a správne;
2. konštatuje, že maximálny príspevok Únie na činnosti spoločného podniku na obdobie stanovené v nariadení je 450 000 000 EUR (vrátane príspevkov EZVO), ktoré sa majú uhradiť z programu Horizont 2020; konštatuje, že členovia spoločného podniku iní než Únia (priemyselné zoskupenie) majú v priebehu existencie spoločného podniku prispieť sumou aspoň 470 000 000 EUR, z toho minimálne 350 000 000 EUR tvoria nepeňažné a peňažné príspevky na prevádzkové činnosti a administratívne náklady spoločného podniku a minimálne 120 000 000 EUR nepeňažné príspevky na jeho doplnkové činnosti;
3. konštatuje, že v rámci spoločných podnikov existujú rôzne postupy prijímania finančného príspevku od súkromných členov spoločného podniku; žiada harmonizáciu výpočtu nepeňažných príspevkov v rámci spoločných podnikov; spoločný postup by mal zabezpečiť transparentné a účinné metódy hodnotenia, ktorých výsledkom bude skutočná hodnota príspevku; vyzýva Dvor audítorov, aby zabezpečil kontrolu auditov vykonaných nezávislými externými audítormi; požaduje tiež primeraný právny rámec, ktorý zabezpečí, že požadovaná výška finančného príspevku sa dosiahne do konca programu; konštatuje, že právny rámec by mohol zahŕňať požiadavky na súkromný príspevok, ktorý sa má vyplatiť pred príslušným príspevkom Únie alebo súčasne s ním;

4. konštatuje, že na výskumných a inovačných činnostiach Shift2Rail sa celkovo zúčastňuje viac ako 400 verejných a súkromných subjektov zastupujúcich železničný sektor;
5. zdôrazňuje prínos spoločného podniku k plneniu cieľov Európskej zelenej dohody; v tejto súvislosti víta výskumné a inovačné úsilie Shift2Rail zamerané na dosiahnutie udržateľnejšieho, digitálnejšieho, konkurencieschopnejšieho, spoľahlivejšieho a atraktívnejšieho železničného systému v Európe;
6. podporuje navrhované zriadenie európskeho železničného partnerstva v oblasti výskumu a inovácie, ktoré nadviaže na úspechy spoločného podniku; zdôrazňuje potrebu preskúmať možnosti financovania programov a projektov v rámci programov Únie, ako je Nástroj na prepájanie Európy, program Digitálna Európa, Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond, ako aj rozvíjať synergie medzi novým partnerstvom a existujúcimi mechanizmami financovania;
7. domnieva sa, že nástupca spoločného podniku Shift2Rail by mal do výskumného programu zahrnúť spoločnú činnosť s inými druhmi dopravy s cieľom pripraviť pôdu pre plynulú a integrovanú dopravu; poukazuje na to, že automatizácia a digitalizácia železničného sektora by mali byť medzi prioritami nástupníckeho podniku Shift2Rail;
8. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že budúci program činnosti spoločného podniku bude v súlade s požiadavkami a cieľmi stanovenými v právnych predpisoch Únie, pokiaľ ide o zmierňovanie zmeny klímy a digitalizáciu, a bude sa riadiť stratégiami v tejto oblasti, ktoré vypracovala Komisia aj priemysel;

Rozpočet a finančné riadenie

9. konštatuje, že dostupný konečný rozpočet na rok 2019 vrátane opätovne zahrnutých nepoužitých rozpočtových prostriedkov z predchádzajúcich rokov, pripísaných príjmov a prerozdelení do nasledujúceho roka zahŕňal viazané rozpočtové prostriedky vo výške 83 071 000 EUR a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 81 563 000 EUR; uznáva, že miera čerpania dostupných viazaných rozpočtových prostriedkov v roku 2019 bola 97 % a platobných rozpočtových prostriedkov 86 %;
10. poznamenáva, že aktívny rozpočet spoločného podniku z programu Horizont 2020, ktorý bol k dispozícii v roku 2019, predstavoval 80 197 000 EUR vo viazaných rozpočtových prostriedkoch a 78 569 000 EUR v platobných rozpočtových prostriedkoch; ďalej konštatuje zo správy Dvora audítora, že ku koncu roka 2019 spoločný podnik vycerpal 100 % viazaných rozpočtových prostriedkov a 88 % platobných rozpočtových prostriedkov, ktoré boli k dispozícii na projekty programu Horizont 2020, a že platby predbežného financovania pre projekty programu Horizont 2020 vybrané v rámci výzvy na predkladanie návrhov na rok 2019 predstavovali 65 % hodnoty operačných platieb uskutočnených počas roka;
11. konštatuje, že v prípade programu Horizont 2020 poskytli členovia zastupujúci priemysel na konci roka 2019 overené príspevky v celkovej výške 76 827 000 EUR, čo predstavuje celkovo 68 645 000 EUR potvrdených nepeňažných príspevkov, a okrem toho celkový nepeňažný príspevok na doplnkové činnosti vo výške 182 506 000 EUR v porovnaní s celkovým peňažným príspevkom Únie vo výške 221 743 000 EUR;
12. konštatuje, že v roku 2019 spoločný podnik zachoval a podpísal 17 dohôd o grante (zo 48 prijatých návrhov), ktoré boli výsledkom výzvy na predkladanie návrhov na rok 2019, a že jedna téma nebola pokrytá; okrem toho konštatuje, že udelené a podpísané granty budú financovať výskumné a inovačné činnosti do výšky 74 760 000 EUR z celkovej hodnoty 148 551 000 EUR, a že v tejto súvislosti iní členovia (zakladajúci členovia iní než Únia a pridružení členovia) súhlasili s obmedzením svojich žiadostí o financovanie na 44,44 % celkových nákladov na projekt (t. j. v čistej výške 41,44 % na jedného iného člena po zohľadnení jeho záväzkov); konštatuje, že v rámci výzvy z roku 2019 sa zúčastnilo 90 malých a stredných podnikov (MSP) (20 %) a 40 MSP bolo vybraných na financovanie (44,4 %), a navyše MSP predstavujú 30 % subjektov vybraných v rámci projektov otvorených výziev na predkladanie návrhov; konštatuje, že v prvom štvrtroku 2019 boli podpísané dva granty súvisiace s výzvou na rok 2018;
13. konštatuje, že na konci roka 2019 prebiehalo 72 projektov (32 výziev pre členov a 40 otvorených výziev): 56 projektov bolo rozdelených v rámci 6 inovačných programov, 10 projektov v rámci prierezových činností a 6 projektov v rámci inovačného programu X;

Výkonnosť

14. konštatuje, že spoločný podnik používa osobitné kľúčové ukazovatele výkonnosti pre program Horizont 2020 na monitorovanie výkonnosti a prierezových otázok, ako aj kľúčové ukazovatele výkonnosti špecifické pre spoločný podnik, ako sú ukazovatele účinnosti systému železničnej dopravy; konštatuje, že počas roka 2019 spoločný podnik pokračoval v práci na ďalšom vydaní modelu kľúčových ukazovateľov výkonnosti (predložený v roku 2018 ako vydanie 1), a že webová verzia Release 2.0 kľúčových ukazovateľov výkonnosti bola predstavená na zasadnutí správnej rady v novembri 2019;

15. požaduje, aby spoločný podnik preskúmal svoju komunikačnú stratégiu s cieľom zabezpečiť, aby príslušné zainteresované strany boli oboznámené s jeho poslaním, činnosťami a dosiahnutými výsledkami;
16. vyzýva Komisiu a Dvor audítorov, aby vypracovali hĺbkovú metódu sledovania výkonnosti s cieľom hodnotiť pridanú hodnotu spoločného podniku vrátane sociálneho vplyvu a vplyvu na zamestnanosť, ako aj vplyvu na trh; výsledky hodnotenia by sa mali použiť na budúce financovanie alebo prerozdelenie finančných prostriedkov Únie;
17. konštatuje, že do konca roka 2019 sa viac ako 50 % programu spoločného podniku týkajúceho sa výskumných a inovačných činností realizovalo s ohľadom na dosiahnutie úrovne technologickej pripravenosti 6/7, pokiaľ ide o prevádzkové demonštrácie (ktoré sa majú ukončiť v roku 2022), a že vo všeobecnosti všetky projekty zrealizovali plánované činnosti, pričom len 8 technologických demonštrátorov/pracovných oblastí vykonalo menej ako 80 % svojich plánovaných činností v danom roku (z toho jeden technologický demonštrátor nedosiahol 50 %), a že okrem toho spoločný podnik začal vykonávať výskumné a inovačné činnosti z výzvy roku 2019;
18. konštatuje, že súčasné činnosti spoločného podniku napredujú smerom k ich demonštráciám v roku 2022, že sú stavebnými kameňmi systematickejšej transformácie železníc, ktorá je strategicky riadená programom Komisie pre digitalizáciu a ekologickým dohovorom, a že v septembri 2019 sa zorganizoval prvý workshopový brainstorming o budúcom partnerstve a ambíciách železničného sektora, na ktorom sa zúčastnila Komisia ako pozorovateľ; ďalej konštatuje, že spoločný podnik prispel k posúdeniu vplyvu Shift2Rail, ktoré koordinovalo Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu, a k podpornej analýze na vymedzenie budúceho partnerstva v oblasti železničného výskumu a inovácií v rámci budúceho viacročného finančného rámca, ktoré koordinovalo Generálne riaditeľstvo pre mobilitu a dopravu, a podporil vypracovanie dokumentu na vysokej úrovni o nástupcovi projektu Shift2Rail; konštatuje, že v októbri 2019 spoločný podnik predložil katalóg riešení, v ktorom zdôraznil prínosy riešení Shift2Rail pre konečných používateľov, prevádzkovateľov, manažérov infraštruktúry a/alebo dodávateľov, ako aj stanovil dátumy dodania;
19. konštatuje, že spoločný podnik dosiahol v roku 2019 pokrok pri plnení svojich cieľov, vykonával program Shift2Rail a zaistil účinné a efektívne správne finančné riadenie; konštatuje, že celkové náklady na projekty v rámci činností vykonaných v roku 2019 sa odhadujú na 117,5 milióna EUR (z toho 98,9 milióna EUR poskytli ostatní členovia);
20. konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov na konci roka 2019 bola miera plnenia programu Horizont 2020 na úrovni 78 %, pokiaľ ide o verejné výzvy na predkladanie ponúk na činnosti pridelené spoločnému podniku;
21. otázka práv duševného vlastníctva sa musí riešiť vo všetkých zmluvách, ktoré môžu viesť k zamýšľanému výstupu alebo výsledku plnenia; cieľom je ochrana práv jednotlivých tvorcov, ale aj podrobnosti o tom, ako sa budú tieto práva využívať v budúcnosti; keďže činnosť je financovaná aj z verejných prostriedkov, výsledky by mali byť transparentné, prístupné verejnosti a mali by na ne platiť osobitné požiadavky, ako napríklad interoperabilita, ak je to potrebné; vyzýva Komisiu, aby vytvorila právny rámec týkajúci sa práv duševného vlastníctva a ich uplatňovania na trhu vrátane osobitných požiadaviek a rozdelenia zisku;

Zamestnanci a verejné obstarávanie

22. konštatuje, že k 31. decembru 2019 bolo obsadených 24 pracovných miest, ktoré pozostávali z 3 vyslaných národných expertov, 5 dočasných zamestnancov a 16 zmluvných zamestnancov podľa plánu pracovných miest, a okrem toho, aby sa zabezpečila kontinuita činností, spoločný podnik výnimočne prijal jedného zmluvného zamestnanca na jeden rok s cieľom nahradiť dočasného zamestnanca v dlhodobej neprítomnosti, ako sa stanovuje v služobnom poriadku; berie na vedomie vysokú fluktuáciu zamestnancov spoločného podniku a skutočnosť, že na rozdiel od takmer všetkých ostatných inštitúcií, agentúr a spoločných podnikov Únie má spoločný podnik plán pracovných miest, v ktorom sa stanovuje 25 % pracovných miest dočasných zamestnancov a 75 % pracovných miest zmluvných zamestnancov;
23. poznamenáva, že vo výročnej správe o činnosti spoločného podniku za rok 2019 kľúčové ukazovatele výkonnosti týkajúce sa rodovej vyváženosti v danom roku vykazujú veľmi nízke percento žien – len 16 % – v správnej rade, pričom ženy tvorili 33% zástupcov spoločného podniku a 33 % členov vedeckého výboru;
24. konštatuje, že v roku 2019 spoločný podnik uskutočnil výzvy na predkladanie ponúk pre prevádzkovateľov železničnej dopravy a podporné služby pre spoločný podnik v súlade so zásadami nariadenia o rozpočtových pravidlách a usmerneniach, ktoré poskytla Komisia, a že na konci roka 2019 ešte neboli dokončené dve verejné súťaže;

Vnútorý audit

25. konštatuje, že Útvar pre vnútorný audit vykonal v roku 2019 audit grantového procesu od identifikácie tém výzvy až po podpísanie dohody o grante, a že v nadväznosti na záverečnú auditorskú správu v októbri 2019 Útvar pre vnútorný audit uznal pokračujúce úsilie spoločného podniku o prísne monitorovanie trvania fázy prípravy grantov s cieľom zabezpečiť, aby sa dodržal cieľ programu Horizont 2020 týkajúci sa času do udelenia grantu; konštatuje, že spoločný podnik začal vykonávať nápravné činnosti vymedzené v akčnom pláne pre štyri dôležité odporúčania pre manažment;
26. konštatuje, že do konca roka 2019 spoločný podnik oznámil všetky odporúčania vyplývajúce z obmedzeného preskúmania vykonávania noriem vnútornej kontroly z roku 2018 tak, ako boli vykonané;

Vnútorá kontrola

27. konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov spoločný podnik zaviedol spoľahlivé postupy *ex ante* kontroly založené na finančných a operačných administratívnych kontrolách a že je povinný vykonávať nový rámec vnútornej kontroly Komisie založený na 17 zásadách vnútornej kontroly; ďalej zo správy Dvora audítorov konštatuje, že na konci roka 2019 spoločný podnik už vykonal analýzu nedostatkov na základe existujúceho systému vnútornej kontroly a stanovil ukazovatele na posúdenie účinnosti nových zásad vnútornej kontroly a súvisiacich charakteristík;
28. berie na vedomie, že v apríli 2019 spoločný podnik posúdil svoje výskumné a inovačné činnosti prostredníctvom tretieho preskúmania (tzv. control gate), v ktorom sa zohľadnili výsledky a správy predložené v rámci výročného preskúmania projektov na roky 2015 – 2016 a 2017, ktoré koordinovali iní členovia, a zároveň zabezpečil riadne uplatňovanie odporúčaní z predchádzajúceho preskúmania control gate; okrem toho konštatuje, že kvalita niektorých predložených výsledkov bola neštandardná, že spoločný podnik požadoval niekoľko opätovných predložení výsledkov a pozastavil technické a finančné správy a že jeho proces je stále mimoriadne náročný, keďže ho nie je možné vopred naplánovať; konštatuje, že v roku 2019 spoločný podnik v niektorých projektoch pilotoval nový nepretržitý proces skúmania výstupov v kombinácii s control gate v čase ročného preskúmania, ktorý sa považoval za úspešný; vyzýva spoločný podnik, aby predložil správu o vývoji v tejto veci;
29. konštatuje, že spoločný podnik pokračoval vo vykonávaní stratégie boja proti podvodom Shift2Rail na roky 2017 – 2020, ktorá dopĺňa stratégiu Horizont 2020; ďalej konštatuje, že na podávanie správ o výsledkoch činnosti v oblasti prevencie a odhaľovania podvodov sa používa päť ukazovateľov a že akčný plán vykonávania, ktorý sa vzťahuje na rôzne fázy cyklu boja proti podvodom (prevencia, odhaľovanie, vyšetrovanie a nápravné opatrenia), bol preskúmaný v roku 2019;
30. konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov Útvar Komisie pre spoločný audit (CAS) je zodpovedný za ex-post audit v prípade platieb spoločného podniku v rámci programu Horizont 2020, a že na základe výsledkov auditov *ex post*, ktoré boli k dispozícii na konci roka 2019, spoločný podnik vykázal reprezentatívnu chybovosť 1,54 % a zvyškovú chybovosť 0,91 % v prípade projektov programu Horizont 2020 (zúčtovania a konečné platby); berie na vedomie z návrhu nariadenia o programe Horizont 2020, ktorý predložila Komisia, že riziko chýb na ročnom základe v rozsahu od 2 % do 5 % je realistickým cieľom, s ohľadom na náklady na kontroly, navrhované opatrenia na zjednodušenie pravidiel a súvisiace inherentné riziko spojené s úhradou nákladov na výskumný projekt, a že konečný cieľ zvyškovej chybovosti sú 2 % pri uzatváraní programov po zohľadnení finančného vplyvu všetkých auditov, korekčných a vymáhacích opatrení;
31. konštatuje, že Dvor audítorov kontroloval ako súčasť kontroly operačných platieb náhodne vybrané platby uskutočnené v roku 2019 v rámci programu Horizont 2020 na úrovni konečných príjemcov s cieľom potvrdiť chybovosť vyplývajúcu z auditov *ex post*, a že podrobné audity odhalili málo významné kvantifikovateľné chyby súvisiace s deklarovými osobnými nákladmi, pričom hlavným zdrojom chýb bolo využívanie pracovných hodín počas dovolení a využívanie jednotkových sadzieb vrátane odhadovaných prvkov, ktoré sa výrazne odchyľovali od skutočných jednotkových sadzieb;
32. konštatuje, že životopisy a vyhlásenia o záujmoch správnej rady sa neuvěřujú; vyzýva spoločný podnik, aby uverejnil životopisy a vyhlásenie o záujmoch správnej rady so zreteľom na rámec transparentnosti, a aby k nim zaručil používateľsky ústretový prístup.